

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monumenten van de pastorieën
te Gent**

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN
FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007 en 10 oktober 2007;

Gelet op het ministerieel besluit van 06 maart 2007 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monumenten te beschermen pastorieën te Gent;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 8 mei 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Sint-Antonius van Padua, pastorie en tuin met boomgaard, gelegen te

Gent (Gent), Forelstraat 60;

bekend ten kadaster:

Gent, 11de afdeling, sectie L, perceelnummer 17T7.

2° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Sint-Salvator, met uitzondering van de recentere aanbouw, schouw en tuin,

gelegen te

Gent (Gent), Sleepstraat 216;

bekend ten kadaster:

Gent, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummer 2443A/deel.

3° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Sint-Martinus met tuin,
gelegen te

Gent (Gent), Ekkergemstraat 203;

bekend ten kadaster:

Gent, 6de afdeling, sectie F, perceelnummers 510C, 510E/deel, 509C.

4° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Sint-Gerolf, met ommuring, tuin, bijgebouw, Mariabeeld tegen de
voortuin,

gelegen te

Gent (Drongen), Oude-Abdijstraat 56;

bekend ten kadaster:

Gent, 27ste afdeling, sectie B, perceelnummers 26L, 264C, 265D.

5° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Heilig Kruis met tuin,

gelegen te

Gent (Sint-Kruis-Winkel), Sint-Kruis-Winkeldorp 65;

bekend ten kadaster:

Gent, 14de afdeling, sectie C, perceelnummers 277D, 278, 279A.

6° Wegens de historische, de sociaal-culturele en de artistieke waarde:

- als monument:

Pastorie Sint-Niklaas met tuin, tuinmuur, wal en toegangspoortje naar het
kerkhof,

gelegen te

Gent (Zwijnaarde), Dorpsstraat 14;

bekend ten kadaster:

Gent, 24ste afdeling, sectie B, perceelnummers 204D, 203E, 204^E(deel),
205B.

Art.2 Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het
uitzonderlijke karakter van volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Algemene motivatie van het onderwerp "pastorie"

De historische waarde:

- De historische waarde van de pastorie bestaat uit de kerkelijke ver-
plichting aan de pastoor om na een benoeming op zijn beneficie te
gaan wonen. Die verplichting wordt geconcretiseerd na het concilie
van Trente waardoor in het begin van de 17de eeuw verschillende
pastorieën werden gebouwd.
- Na de seculiere wet van 25 september 1769 worden de pastorieën door
de tiendenheffers opgericht onder druk van de politieke overheid.
- De 19de-eeuwse pastorie, opgetrokken door de gemeente, is het gevolg
van het Concordaat van 1801.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- De architectuurhistorische waarde ligt in de evolutie van de
typologie van de pastorie: van éénlaags gebouw naar tweelaags gebouw
rond het midden van de 18de eeuw, van 18de-eeuws dubbelhuis naar huis
met T-structuur in het midden van de 19de-eeuw.
- De aanwezigheid van structurele oudere onderdelen - wat zeer
uitzonderlijk is - wijst op een bouwgeschiedenis voorafgaand aan de
momenteel zichtbare fases.

- De (tuin)historische waarde ligt in de onverbreekelijke band tussen pastorie en tuin. De zelfvoorzienigheid van de pastoor uitte zich in zowel een sier- als nutstuin. De aanleg is steeds zeer representatief voor de evolutie van formele naar landschappelijke tuin welke in deze periode plaatsvindt.
- Verschillende tuinen hebben wetenschappelijke waarde meer bepaald dendrologische waarde door hun bijzondere bomenbestand.

De sociaal-culturele waarde:

- De pastorie behoort samen met de kerk en soms het klooster tot het religieuze centrum van een parochie. Samen met het gemeentehuis en de dorpsschool behoort dat religieuze centrum tot de historisch gegroeide Vlaamse dorpskern en het collectieve geheugen van de dorpsgemeenschap.
- Een typisch laat 19de-eeuws / begin 20ste-eeuws fenomeen is de doelgerichte stedenbouwkundige ontwikkeling van een wijk of gehucht waarbij de kerk, pastorie, klooster en zondagsschool het centrum vormen waarrond de ontwikkeling plaatsvindt.

De artistieke waarde:

- De artistieke waarde van de pastorie bestaat uit het steeds zeer consequent toepassen van de meest moderne structuur, constructie, decoratie en (tuin)aanleg eigen aan de bouwperiode van het pand (van rococo tot neostijlen). Getuige niet enkel de authentiek bewaarde 18de-eeuwse interieurs maar tevens de kwaliteitsvolle herinrichtingen in de 19de eeuw.
- De pastorie werd meestal opgetrokken door architecten verbonden aan de tiendenheffer (pré-Franse Revolutie) of een toonaangevende architect in de voor hun representatieve vormentaal.

Gent (Gent), Forelstraat 60, pastorie Sint-Antonius van Padua inclusief tuin en boomgaard,

De historische waarde:

- Pastorie samen met kerk en zondagsschool uitzonderlijk opgetrokken door de kerkfabriek tussen 1897 en 1901 als centrum van de nieuwe stadswijk Heirnis.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- Zowel de pastorie als de kerk en zondagsschool werden ontworpen door architect H. Geirnaert als dubbelhuis met centrale gang. De boomgaard gelegen tussen de drie entiteiten van het ontwerp is ingericht als boomgaard wat wijst op het nutskarakter.
- Het pand behield alle exterieur- en interieurkenmerken / aankleding zoals ontworpen door H. Geirnaert.

De artistiek waarde:

- Representatief voorbeeld van een neogotisch totaalontwerp van architect Geirnaert in zijn typische sobere vormgeving eigen aan de late 19de - begin 20ste eeuw.
- Het pand behield alle exterieur- en interieurkenmerken / aankleding eigen aan de periode zoals een natuurstenen Onze-Lieve-Vrouwebeeld in een hoeknis, buitenschrijnwerk, hekwerk, neogotisch meubilair in het bureau, tapijttegelvloeren in de circulatieruimtes en de oude bel in de gang, parketvloeren in de salons, marmeren schouwmantels, stucdecoratie en schrijnwerk in houtimitatie en authentiek hang- en sluitwerk. Op verschillende plaatsen werd zowel in binnen als

buitenschrijnwerk gezuurd glas verwerkt. Een sobere trap uit de bouwperiode bleef in de traphal bewaard. De bovenverdieping is sober zoals eigen aan de periode en werd enkel voorzien van de voor de periode typische zwart-wit marmeren schouwen.

De sociaal-culturele waarde:

- Representatief voorbeeld van een kerksite met pastorie, kerk en zondagsschool als stedenbouwkundig en sociaal centrum van een nieuwe wijk ca 1900.

Gent (Gent), Sleepstraat 216, pastorie Sint-Salvator, met uitzondering van de recentere aanbouwen, schouw en tuin,

De historische waarde:

- Uitzonderlijk voorbeeld van een pastorie teruggaand tot de 17de-eeuw, in de 18de eeuw aangepast aan de geldende smaak door bisschop De Brogly.
- De 17de-eeuwse pastorie bleef zichtbaar aanwezig in het huidige gebouw.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- Uitzonderlijk voorbeeld van een pastorie teruggaand tot de 17de-eeuw, in de 18de eeuw aangepast aan de geldende smaak door bisschop De Brogly.
- Aanwezigheid van 17de-eeuwse kenmerken in de structuur en het interieur van de pastorie (oorspronkelijke buitenmuren over twee bouwlagen, balkenlagen, consoles,...)
- Uitzonderlijk rijk aangeklede bovenverdieping met oa 18de-eeuws stucwerk en schouwmantels, plankenvloeren, ...
- Representatief voorbeeld van (esthetische) aanpassingen aan de vernieuwde smaak doorheen de geschiedenis, zoals een empiretrap en schouwelementen (stuc en mantels) uit de 19de eeuw en een tapijttegelvoer uit 1922.
- Pand met voor de 18de-eeuw typische dubbelhuisstructuur met centrale gang.

De artistieke waarde:

- Representatief voorbeeld van een pastorie met vier eeuwen interieuraankleding van de 17de tot 20ste eeuw. Volgende elementen bleven oa bewaard: balkenlagen en consoles uit de 17de eeuw, stucwerk uit de 18de eeuw, schouwmantels uit de 18de eeuw, plankenvloeren wellicht uit de 18de eeuw, trap en schouwmantels met stucwerk uit de 19de eeuw, tapijttegelvloeren uit 1922.

Gent (Gent), Ekkergermstraat 203, pastorie Sint-Martinus met tuin

De historische waarde:

- Pastorie opgetrokken in 1902 op de plaats waar vermoedelijk sinds 1381 het 'Kluis van Ekkergerm' was gelegen.
- De pastorie werd opgetrokken door M. De Noyette die in dezelfde periode ook de kerk restaureerde.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- Pastorie opgetrokken door M. De Noyette in zijn typische pittoreske en kleurrijke neogotische stijl.
- Pand met voor de periode typisch plattegrond met T-structuur.

De artistieke waarde:

- Schoolvoorbeeld van de aan De Noyette eigen pittoreske late neogotiek met een rijke en uitermate kwalitatieve vormtaal en kleurgebruik.
- Integraal bewaarde pastorie uit het begin van de 20ste eeuw met behoud van exterieur (inclusief omheining en toegangspoortje, tuinmuur,...) en interieur met tapijttegelvloeren, sliptegels, binnen- en buiten-schrijnwerk, glas-in-lood, gebrandschilderd glas, schouw-lichamen, hang- en sluitwerk, plafonddecoratie, trappen, lambrisering, ...

Gent (Drongen), Oude Abdijstraat 56, pastorie Sint-Gerolf met ommuring, tuin, bijgebouwen, Mariabeeld tegen de tuinmuur

De historische waarde:

- Pastorie opgetrokken in opdracht van de Abdij van Drongen in 1773 onder prelatuur van Rainier Heye.
- De interieuraankleding verwijst naar de Abdij van Drongen door afbeelding van het embleem (zwaan) en de leus 'vita Brevis' in het stucwerk en de schilderijen met zichten op Drongen.

De historische, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- Representatief voorbeeld van een pastorie uit de tweede helft van de 18de-eeuws die haar volledige configuratie inclusief tuin, ommuring en koetshuis heeft bewaard.
- Pand met de voor de bouwperiode typische structuur met centrale gang geflankeerd door salons.
- Pand met de voor de bouwperiode typische symmetrische opbouw naar exterieur en interieur met behoud van de éénlaagse aanbouwen tegen het hoofdvolume.
- Uitzonderlijk voorbeeld van een pastorie ingericht in Lodewijk XVI-stijl.

De artistieke waarde:

- Integraal bewaarde uitzonderlijk rijk ingerichte pastorie naar exterieur en interieur met onder andere: 18de-eeuws stucwerk op plafonds en schouwboezems, schilderijen in de eetkamer met 'zichten op Drongen', lambrisering in de eetkamer, trap, plankenvloeren, binnenschrijnwerk en buitenschrijnwerk met binnenluiken.
- Tegen de buitenmuur een 17de-eeuws Mariabeeld van de hand van Gelaude Lefeer.

Gent (Sint-Kruis-Winkel), Sint-Kruis-Winkeldorp 65, pastorie Heilig-Kruis met tuin

De historische waarde:

- Landelijke pastorie opgetrokken op een vermoedelijk oudere site ca 1860 naar een ontwerp van architect E. de Perre-Montigny.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- Pastorie uit het midden van de 19de eeuw met de typische structuur van dubbelhuis met centrale gang geflankeerd door vier salons.

- Pastorie gelegen op een oudere site gezien de omwalling.
- Pand opgetrokken door architect de Perre-Montigny met de voor zijn stijl typische grote aandacht voor gang en in houtimitatie beschilderd binnenschrijnwerk in een aan de neoromaanse stijl verwante vormgeving.
- Het plafondstuc is een getuige van de industriële productie van stucwerk uit de tweede helft van de 19de eeuw.

De artistieke waarde:

- Representatief voorbeeld van een pastorie naar ontwerp van architect E. de Perre-Montigny met bewaring van de voor de bouwperiode typische elementen als buitenschrijnwerk, gang met plafondstuc, muurpilasters, binnenschrijnwerk, marmerimitatie, houten en stenen vloeren, trap, ...

Gent (Zwijnaarde) Dorpsstraat 14, site pastorie Sint-Niklaas met tuin, tuinmuur, wal, toegangspoortje naar het kerkhof;

De historische waarde:

- Pastorie gelegen in Zwijnaarde, zonder twijfel het belangrijkste bezit van de Sint-Pietersabdij van Gent. De pastorie getuigt samen met de kerk, kerkhof en kasteel van dit belang.
- Uitzonderlijke restanten van de oude pastorie uit de periode 1730-1736 opgetrokken onder prelatuur van abt Standaert van de Gentse Sint-Pietersabdij, mogelijk teruggaand op een ouder gebouw.
- Nieuwe pastorie opgetrokken in 1790 onder prelatuur van abt Seiger of Vandevelde van de Gentse Sint-Pietersabdij.
- De interieuraankleding van de Oude pastorij verwijst met zijn interieuraankleding naar Gent (draak) en met het monogram wellicht naar de bouwheer.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde:

- De nieuwe pastorie werd opgetrokken door Van Gastel, bouwmeester en religieus van de abdij.
- Uitzonderlijk voorbeeld van een eeuwenoude omwalde pastoriesite die zeker teruggaat tot de 17de eeuw en waar belangrijke structurele en ornamentale bouwsporen bewaard bleven van de 17de eeuw tot de 19de-eeuw.
- Representatief voorbeeld van de dubbelhuisstructuur eigen aan de 18de-eeuwse pastorie.
- Representatief voorbeeld en goed bewaard pastoorspad dat via een vermoedelijk 18de-eeuws poortje naar het kerkhof en de kerk leidt.

De artistieke waarde:

- De oude pastorie behield zijn binneninrichting in rococostijl met kwalitatief hoogstaand stucwerk op plafond en schouwboezem.
- De nieuwe pastorie bewaarde de 18de-eeuwse structuur en constructiedelen net als de trap.
- In de nieuwe pastorie een kwalitatief hoogstaande herinrichting uit de tweede helft van de 19de eeuw met voorgevormd stucwerk,
- plafondstuc, schouwmantels, binnenschrijnwerk, ...

Art. 3 Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994), gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 augustus 2006 (Belgisch Staatsblad 22 augustus 2006).

Brussel,

03 SEP. 2008

De viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van
Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN